

Wielkie religie świata
w języku i kulturze

Chrześcijaństwo

**Wielkie religie świata
w języku i kulturze**

Chrześcijaństwo

pod redakcją
Magdaleny Jaszczewskiej i Tatiany Kopac

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2020

Recenzenci
dr hab. Halina Chodurska, prof. UP
Tadeusz Bogdanowicz, prof. em. UG

Redaktor Wydawnictwa
Paweł Wielopolski

Redaktor tekstów angielskich
Magdalena Kruk

Projekt okładki i stron tytułowych
Marta Przeciszewska

Zdjęcie na okładce
z zasobów Pixabay (na prawach wolnego dostępu, domena publiczna)

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków:
Prorektora ds. Nauki UG
Prodziekana ds. Nauki Wydziału Filologicznego UG
Instytutu Rusycystyki i Studiów Wschodnich UG
Katedry Językoznawstwa i Translatoryki Instytutu Rusycystyki i Studiów Wschodnich UG
Katedry Pragmatyki Komunikacji i Aktywizacji Języka UG
Konferencji „Wielkie religie świata. Chrześcijaństwo”

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-058-4

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49; fax 58 551 05 32

Spis treści

- 11 Słowo wstępne

Idee i wartości chrześcijańskie w języku

Ewa Rogowska-Cybulska

- 21 Motywy chrześcijańskie
w etymologiach ludowych nazw polskich miejscowości

Zoja Nowożenowa

- 35 Религиозный дискурс: активные процессы в социально-
речевых практиках россиян XX–XXI вв.

Alicja Pstyga

- 49 Frazemy pochodzenia biblijnego
w polskim dyskursie prasowym. Studium przypadku

Magdalena Grabowska

- 59 Prawa człowieka w polskiej debacie nad aborcją
w perspektywie wojen kulturowych. Studium przypadku

Magdalena Jaszczewska

Tomasz Jaszczewski

- 73 Prawda w przysłowiach polskich

Ewa Wojaczek

- 85 Obraz Boga w wybranych przysłowiach
polskich i niemieckich

- Wanda Stec*
101 Motywacje religijne w nazewnictwie roślin leczniczych na przykładzie nazw polskich i rosyjskich oraz łacińskiej nomenklatury botanicznej

- Алиса Скрябина*
Joanna Mamre
115 Божественное в профанном: о семантике и этимологии некоторых повседневных слов

- Tatiana Koras*
127 «Несвятые святые» и другие рассказы.
Особенности перевода православной лексики

Dziedzictwo chrześcijańskie Wschodu

- Eugenia Maksimowicz*
145 Немного об истории Библии и ее переводах на русский язык

- Justyna Góra*
159 Spuścizna epistolarna ojca Jana z Wałaamu w świetle ciągłości bizantyńskiej tradycji duchowej

- Dorota Żyłko*
171 Znaczenie cerkiewnosłowiańskich przekładów z dawnej literatury syryjskiej

Chrześcijaństwo na pograniczach kulturowych

- Krystyna Szczęśniak*
185 Obraz sytuacji językowej i religijnej dzisiejszej Białorusi zapisany w zamowach

- Юрий Выдронек*
Yury Vydronak
201 Пасха или Юрья? (К вопросу о заимствовании
языческих ритуалов в христианстве)
- Regina Wyżkiewicz-Maksimow*
217 Chrześcijananie w okresie panowania Imperium Osmańskiego
na Bałkanach
- Anna Elwart*
231 Wytatuowana tożsamość – tatuaż chrześcijański w okresie
panowania tureckiego na Bałkanach

Chrześcijańskie inspiracje w prozie i poezji

- Jolanta Dziuba*
251 Epifanie serbskiego losu w powieści Gorana Petrovicia
Opsada crkve svetog Spasa
- Natalia Królikiewicz*
267 Воплощение христианской идеи спасения
в романе Е. Водолазкина *Лавр*
- Aleksandra Brzuzy*
279 Между Западом и Востоком. Турецкие бесы
- Jolanta Kur-Kononowicz*
291 Из рассуждений о религиозной символике в идиостиле
Сергея Есенина (лингвистический аспект)
- Adam Zięba*
305 Magiczna przestrzeń ogrodu w literaturze dawnej

Chrześcijaństwo w zwierciadle popkultury

- Aleksandra Klimkiewicz*
319 #Jezuschrystus: wizerunek sacrum we współczesnej
cyberkulturze na materiale memów internetowych

Contents

11	Preface
----	---------

Christian Ideas and Values in Language

	<i>Ewa Rogowska-Cybulska</i>
21	Christian Motifs in Folk Etymologies of the Names of Polish Places
	<i>Zoja Nowożenowa</i>
35	Religious Discourse: Active Processes in Social-Conversational Practices of Russians in the 20 th and 21 st Centuries
	<i>Alicja Pstyga</i>
49	Phrasemes Derived from the Biblical Sources in Polish Press Discourse. A Case Study
	<i>Magdalena Grabowska</i>
59	Human Rights in the Polish Debate about Abortion in View of the Concept of Culture Wars. A Case Study
	<i>Magdalena Jaszczewska</i>
	<i>Tomasz Jaszczewski</i>
73	Truth in Polish Proverbs
	<i>Ewa Wojaczek</i>
85	Depiction of God in Selected Polish and German Proverbs

- Wanda Stec*
101 Influence of Religion on the Linguistic Nomination of Medicinal Plants,
Based on Polish, Russian and Latin Botanical Nomenclature

- Алиса Скрябина*
Joanna Matpe
115 The Divine in the Profane: On Semantics and Etymology Some
Everyday Words

- Tatiana Kopac*
127 *Everyday Saints and Other Stories.*
Features of the Translation of Orthodox Vocabulary

Christian Heritage of the East

- Eugenia Maksimowicz*
145 A Few Words about the History of the Bible and its Translations
into Russian

- Justyna Góra*
159 Epistolary Legacy of Father John from Valaam in the Light of Continuity
of Byzantine Spiritual Tradition

- Dorota Żyłko*
171 The Importance of Translations from Old Syrian Literature
into Old Church Slavonic Language

Christianity on Cultural Borders

- Krystyna Szcześniak*
185 Linguistic and Religious Situation in Contemporary Belarus,
as Kept in *zamowy*

- Юрій Выдронюк*
Yury Vydronak
201 Easter or Yur-ya? (To the Question of Borrowing Pagan Rituals
in Christianity)

- Regina Wyżkiewicz-Maksimow*
217 Christians in the Era of the Ottoman Empire in the Balkans

- Anna Elwart*
231 Tattooed Identity – Christian Tattoo during the Ottoman Rule
in the Balkans

Christian Inspirations in Prose and Poetry

- Jolanta Dziuba*
251 Epiphanies of the Serbian Fate in the Novel of Goran Petrović'
Opsada Crkve Svetog Spasa

- Natalia Królikiewicz*
267 The Embodiment of the Christian Idea of Salvation
in the Novel of E.G. Vodolazkin's *Lavr*

- Aleksandra Brzuzy*
279 Between West and East. Turkish Demons

- Jolanta Kur-Kononowicz*
291 From Reflections on Religious Symbolism in the Idiostyle of Sergiusz
Jesienin (Linguistics Aspect)

- Adam Zięba*
305 Magical Space of Garden in Old Literature

Christianity in the Mirror of Pop Culture

- Aleksandra Klimkiewicz*
319 #Jezuschrystus: Image of the Sacred in Contemporary Cyberculture,
Based on the Material of the Internet Memes